

NHỮNG KẾT QUẢ TÍCH CỰC TRONG 6 THÁNG ĐẦU THỰC THI HIỆP ĐỊNH RCEP

Là hiệp định thương mại tự do (FTA) mới nhất của Việt Nam vừa có hiệu lực từ 01/01/2022, Hiệp định Đối tác Kinh tế Toàn diện Khu vực (RCEP) đang là tâm điểm chú ý của các doanh nghiệp, hiệp hội trong nửa đầu năm nay. RCEP được biết đến là Hiệp định có quy mô lớn nhất thế giới, và đây cũng là khu vực cung cấp khoảng 70% trị giá nhập khẩu vào Việt Nam, đồng thời là thị trường đầu ra của gần 40% sản phẩm xuất khẩu Việt Nam. Do đó, dù bao gồm những đối tác quen thuộc nhưng RCEP vẫn được kỳ vọng sẽ là động lực thúc đẩy thương mại quốc tế Việt Nam ngày càng phát triển.

Kết quả tích cực với xuất nhập khẩu

Từ góc độ thương mại hàng hóa, RCEP được ví như xa lộ mới tạo nhiều điều kiện thuận lợi cho hoạt động xuất nhập khẩu với 14 nước đối tác trong khu vực Đông Á và châu Đại Dương. Không phụ sự kỳ vọng, chỉ trong vòng 6 tháng thực thi, RCEP đã đem lại nhiều kết quả tích cực đáng ghi nhận.

Về xuất khẩu

Theo thống kê sơ bộ của Tổng cục Hải quan Việt Nam, tính riêng 6 tháng đầu năm 2022, kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam sang các nước thành viên RCEP đạt 70,4 tỷ USD, tăng 15% so với cùng kỳ năm ngoái. Trong đó, 3 thị trường có kim ngạch xuất khẩu lớn nhất là Trung Quốc với giá trị xuất khẩu đạt 26,2 tỷ USD, Hàn Quốc đạt 12,1 tỷ USD và Nhật Bản đạt 11,4 tỷ USD, với mức tăng trưởng lần lượt là 6,6%, 17,1% và 12,9% so với cùng kỳ năm ngoái. Đặc biệt, bất chấp những biến động khó lường đang làm chao đảo nền kinh tế thế giới, xuất khẩu của Việt Nam sang phần lớn các nước thành viên RCEP đều tăng trưởng dương, trong đó một số thị trường có mức tăng trưởng ấn tượng như Australia tăng tới 33% hay các nước ASEAN tăng 26,9% so với cùng kỳ 2021.

Trong so sánh với các FTA riêng lẻ đã có trước đó giữa Việt Nam với các đối tác còn lại của RCEP, ngoài lợi thế về quy mô thị trường, RCEP còn mang lại lợi thế về hài hòa quy tắc xuất xứ, một điều kiện quan trọng để hưởng ưu đãi thuế quan theo Hiệp định. Cụ thể, với quy tắc xuất xứ nội khối chung với cả 15 nước thành viên của RCEP, hàng hóa xuất khẩu của Việt Nam sử dụng nguyên liệu nhập khẩu từ các nước RCEP sẽ có thể đáp ứng điều kiện xuất xứ một cách dễ dàng, qua đó có thể hưởng ưu đãi thuế quan tốt hơn nhiều so với các FTA trước đây. Đây có lẽ là lý do chính góp phần gia tăng xuất khẩu của Việt Nam sang các nước trong khu vực, nhất là ở các thị trường như Nhật Bản, Hàn Quốc, Australia, New Zealand...

Trong số các ngành hàng được hưởng lợi từ RCEP, dệt may và thủy sản được nhận định là những ngành hàng được hưởng lợi nhiều nhất từ Hiệp định này, nhờ các cam kết về cắt giảm thuế quan và quy tắc xuất xứ thuận lợi. Lấy ví dụ với hàng dệt may, trước đây muốn hưởng ưu đãi thuế quan khi xuất khẩu sang thị trường Nhật Bản, hàng dệt may của chúng ta phải đáp ứng quy tắc xuất xứ theo AJCEP, VJEPA hay CPTPP. Mà cả ba FTA này đều không có thành viên là Trung Quốc, Hàn Quốc, hai nguồn nguyên phụ liệu nhập khẩu chủ yếu của dệt may Việt Nam, do đó dệt may sẽ rất khó đáp ứng quy tắc xuất xứ nội khối để hưởng ưu đãi thuế khi xuất sang Nhật theo các hiệp định này. Với RCEP, đây sẽ không còn là vấn đề lớn khi cả Trung Quốc và Hàn Quốc đều là thành viên. Hay với hàng thủy sản, các hiệp định như VJEPA, AJCEP đều yêu cầu xuất xứ thuần túy tại Việt Nam, nhưng Hiệp định RCEP cho phép nhập khẩu con giống, nuôi trồng tại Việt Nam và xuất khẩu sang Nhật Bản mà vẫn được hưởng ưu đãi thuế quan. Nhờ những lợi thế này, kim ngạch xuất khẩu mặt hàng dệt may và thủy sản của Việt Nam sang Nhật Bản đều có sự tăng trưởng trong 6 tháng đầu năm 2022, trong đó xuất khẩu dệt may đạt khoảng 1,7 tỷ USD, tăng 6%, và xuất khẩu thủy sản đạt khoảng 800 triệu USD, tăng 17,6% so với cùng kỳ năm trước.

Về nhập khẩu

Trong RCEP, Việt Nam có lợi thế xuất khẩu vào các nước đối tác thì ngược lại thị trường nội địa cũng phải mở theo cách tương tự. Thực tế, nhập khẩu của Việt Nam từ các nước đối tác thành viên RCEP trong 6 tháng đầu năm 2022 cũng có tăng trưởng mạnh. Cụ thể, Tổng cục Hải quan Việt Nam cho biết nhập khẩu hàng hóa của Việt Nam từ khu vực RCEP đạt 135,8 tỷ USD (chiếm 73% tổng kim ngạch nhập khẩu của Việt Nam) trong giai đoạn này, tăng 18,1% so với cùng kỳ năm trước.

Tăng nhập khẩu, nhập siêu có thể trầm trọng hơn và cạnh tranh phức tạp hơn tại thị trường nội địa đều là điều đã được dự báo từ trước và doanh nghiệp đều đã chuẩn bị sẵn sàng. Tuy vậy, nhìn ở khía cạnh tích cực, với RCEP, các doanh nghiệp Việt Nam có thêm cơ hội để tiếp cận nguồn cung nguyên phụ liệu, máy móc thiết bị từ các nước RCEP với giá thành tốt hơn, cạnh tranh hơn, từ đó tiết kiệm được chi phí đầu vào, nâng cao hiệu quả sản xuất kinh doanh trong dài hạn.

Doanh nghiệp có thể tham khảo thông tin về RCEP trên website Trung tâm WTO và Hội nhập – VCCI theo link sau: <https://trungtamwto.vn/fta/197-rcep-1>

(Website www.trungtamwto.vn/ (tiếng Việt) và www.wtocenter.vn (tiếng Anh) >> Mục FTA >> RCEP)

Tiềm năng thu hút đầu tư nước ngoài

Bằng việc hài hòa tiêu chuẩn của khu vực thông qua các cam kết về mở cửa dịch vụ và đầu tư, mua sắm công, các quy tắc chung về sở hữu trí tuệ, thương mại điện tử, cạnh tranh..., RCEP đã mở ra thêm nhiều cơ hội về thu hút đầu tư nước ngoài.

Theo số liệu thống kê của Cục đầu tư nước ngoài, trong 6 tháng đầu năm 2022, vốn đầu tư đăng ký cấp mới của các nước thành viên RCEP tại Việt Nam đạt 2,56 tỷ USD, chiếm hơn phân nửa (52%) tổng vốn đăng ký mới của cả nước. Trong đó, nguồn vốn FDI chủ yếu đến từ 4 nước thành viên RCEP, bao gồm Singapore, Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc, chiếm đến 99,6% tổng vốn đầu tư của khu vực.

Trên thực tế, các nước RCEP đều là những đối tác quen thuộc, có vị trí hàng đầu trong đầu tư vào Việt Nam trong nhiều năm qua. Với sự thống nhất trong các tiêu chuẩn bảo hộ đầu tư, tự do hóa các ngành dịch vụ, và đặc biệt là cơ hội xuất nhập khẩu cho các ngành sản xuất, chế biến chế tạo, RCEP được kỳ vọng sẽ thúc đẩy mạnh mẽ thêm làn sóng đầu tư mới từ các nguồn truyền thống này.

Như vậy, với những kết quả khả quan đạt được trong những tháng đầu thực thi Hiệp định, Việt Nam hoàn toàn có cơ sở kỳ vọng vào nhiều cơ hội rộng mở hơn mà RCEP có thể đem lại cho nền kinh tế đang nỗ lực hồi phục hậu COVID-19 trong thời gian tới.

